

Fra en nasjon av krom mere til et produktivt arbeidende folk. 12/3-43

F.B. En mekaniker sier sin
raening om den nasjonale
arbeidsinnsats.

I de siste år før krigen drev
hvert 10. menneske i dette lan-
det handel i en eller annen form.
påståes det. Kom det opp ca. 6-
—8 hus et sted så skulle det ene
ha store speilglassruter, mes-
singbokstaver på døren og re-
klameskilt for «Kolonial og fe-
tevarer» eller «Bakeri & Kon-
ditori». Ved alle veger grodde
det opp kjosker for frihandels-
varer og bygdene var oversvøm-
met av lisseselgere. Norge var
på veg til å bli en nasjon av
kremmere.

Under matpausene på «Me-
kanikken» i den tida kan jeg
huske at vi ofte diskuterte dette
tema. Spesielt festet vi oss den
gang ved den vrimmel av ba-
kerbiler som kjørte milevis for
å levere et brød, en værterkake
og ti wienerbrød til en butikk.
Ote kunne det stå 4—5 baker-
biler i kø utenfor en liten fri-
handel og det var mas og tig-
ging for å få kjøpmannen til å
overta litt varer. Den ene ba-
keren hadde ofte sine kunder
vegg i vegg med en baker hele
mila borte — ja her i Fredrik-
stad var det bakerbiler som
hadde kunder på Høyden like
ved Moss. Hvor mye gikk det
ikke til spilde av tid og driv-
stoff på den måten. Og hvem
var det som betalte alle disse
bakerbilene, bensinen, butikke-
ne og hele den hærske av
mennesker som skulle til for å
distribuere bakervarene?

Vi snakket om det store an-
tall skotøy-, manufaktur-, fri-
handel- og andre forretninger
som var i denne byen. En kun-
ne uten skade greie seg med
mindre enn halvparten. Hva
brød angår så var det to «brød-
fabrikker» her med stor nok
kapasitet til å dekke distriktets
behov.

skjæring av antall overtan-
ger. Forretninger i byen ville frigjø-
re ca. 500 personer, hvilket er
meget lavt regnet, så ville disse
mennesker i produktivt arbeide
med en daglønn av 15 kroner
tjene opp to og en kvart million
kroner i året. No er det faktisk
slik at vi produktivt arbeidende
mennesker må legge ut atskillig
større beløp til disse overtallige
forretninger.

I disse dager er en strengt
rettferdig fordeling av varene
nødvendig. Et mindre antall
godt kontrollerte forretninger
vil ikke gi den anledning til
«svind» som det blir når hver
liten «sjapp» skal ha sin del av
kvoten. Jo flere handlende, de-
sto flere bekjenskaper, slekt og
venner er det som skal tilgode-
sees med sjeldnere varer. Når
en del personer i denne byen er
ajour med sine fettmerker så er
dette nok for en stor del «spesi-
alkunder». For å ta et annet
eksempel så får kjøpmenn og
frihandlere saker som brystka-
rameller, «marsipan», «Sunda»
eller «Mati» engang imellom.
Den alminnelige kunde får sjel-
den eller aldri noe av dette.
Slike kvoter blir nok fordelt in-
nen den nærmeste krets. Dess-
uten er byttehandelen alminne-
lik med slike varer. Jeg er gam-
mel kunde i en tobakksforret-
ning med temmelig stor kvote
av nevnte søte saker, men får
aldri noe.

Nei, det vil bare bli bra å få
vekk en del «snyltere» no og si-
den la tilgangen på handlende
bli begrenset og underkastet
kontroll. Ikke så at det skal ut-
arte til kollektivismen med stor-
utsalg, kommune- eller stats-
drift, men det må ikke bli flere
forretninger enn det er et rime-
lig behov for. Skal vi nå å dyr-
ke opp de 8 millioner mål jord
som venter på plogen, så tren-
ges det flere jordbruksklubber
og landbruksskoler enn han-
delsskoler. Den tiden er forbi
da sønnen måtte bli noe med
snipp og datteren noe på et
kontor for å «komme seg opp».

Den nasjonale arbeidsinnsats
er et skritt på vegen mot det
mål å få en rasjonell utnyttelse
av de rikdommer vi eier i vårt
land og vår arbeidskraft. Yrkes-
prøver og veiledning vil sørge
for at enhver vil komme på den
plass han eller hun evner best,
og staten vil kontrollere tilgan-
gen til de forskjellige områder
slik at det blir et produktivt
arbeidende folk her i landet.

Mekaniker.

Fredriksstad Blads dagbok

VINTERSLAGET på østfronten pre-
ges fortsatt av harde kamper. Sov-
jetrussernes angrep ved Staraja
Russa påtagelig svakere, men
kampområdene er blitt utvidet.

FRONTFORKORTNINGEN i Vjasma-
buen foregår planmessig uten
nevneverdig forstyrrelser fra bol-
sjevikenes side.

ET fiendtlig dampskip som gikk i
konvoi mellom Bougie og Alger på
15,000 tonn er senket av italiensk
torpedofly, mens et annet stort
dampskip og en torpedojager ble
alvorlig skadet.

WASHINGTON og London er irritert
over Stalins uttalelser.

EMIGRANTREGJERINGENS nasjo-
nalsosialistiske tendenser vekker
bekymring i Washington.

FLERE av Tysklands mest verdifulle
bygninger er falt som offer for
det britiske terrorangrep.

MINISTER JONAS LIE reiste igår
med fly til Tyskland.

EN av vårt lands mest ansette juri-
ster, adv. Jens Michael Lund, Oslo,
er avgått ved døden i en alder av
71 år.

JAPANSK lasarettskip som var for-
synt med Røde Kors-merke er sør-
øst for Palau angrepet av en fi-
endtlig ubåt.

ET TYSK flyangrep har funnet sted
mot havnebyen Hastings.

ETTER initiativ av oberstløytnant
Gleditsch er to interessante nåle-
trær — «Kongefuru» og «Sjubu-
grana» på Geilo blitt fredet ved
tinglysning.

TRYSH. kommune har solgt skog til
fru Randi Strøm, Oslo, for 175,000
kroner. Departementet har inn-
vilget konsesjonssøknad.

FRA et godshus på Ransfjord stasjon
er det stjålet 13 sekker korn.

FEM gruvearbeidere er omkommet
under en ulykke i en 1260 meter
dyp sjakt i en kullgruve ved Char-
leroi.

89522